Sociální psychologie – přednáška 2

PhDr. Kateřina Bartošová, Ph.D.

Atribuce aneb jak si vysvětlujeme chování ostatních

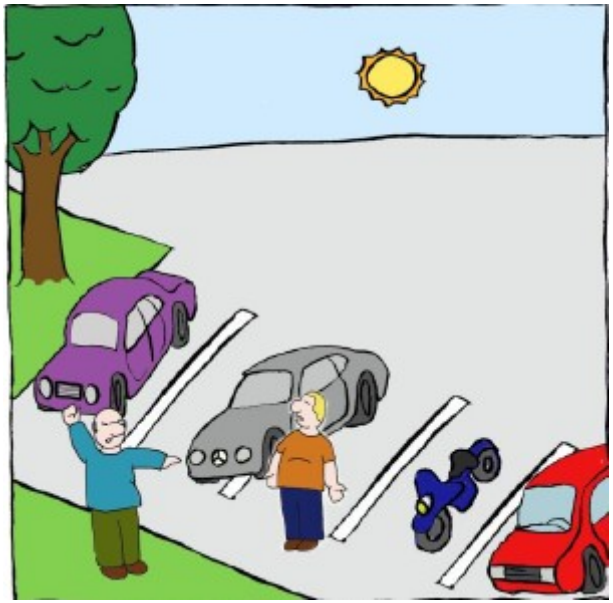

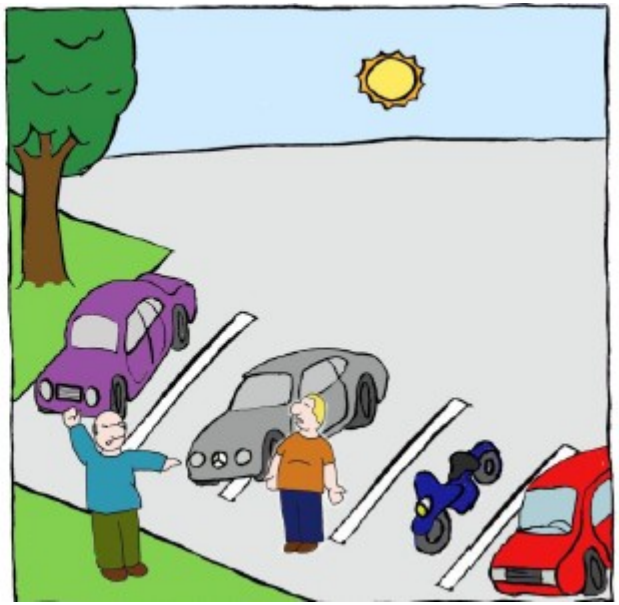

1
2
3

Atribuce

Způsob subjektivního vytváření spojitostí mezi příčinou a následkem chování.

Fritz Heider

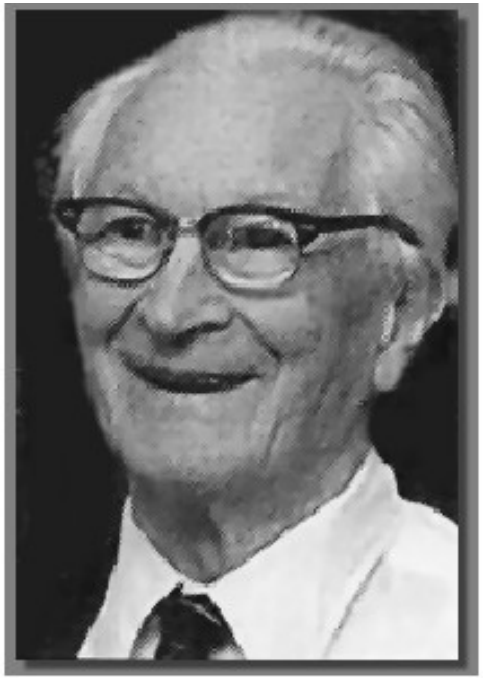

- Psychology of interpersonal relationships 1958

  Gestalt psycholog

Děláme-li chyby ve vizuální percepci, budeme je dělat i v sociální percepci.

Čím si vysvětlujeme lidské chování a proč?

Osobnostní dispozice x situace ?

(vnitřní místo kontroly) (vnější místo kontroly)

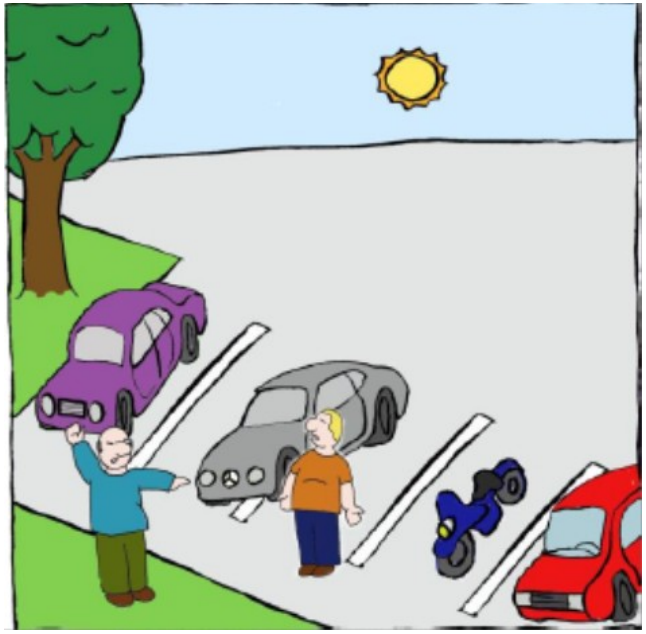

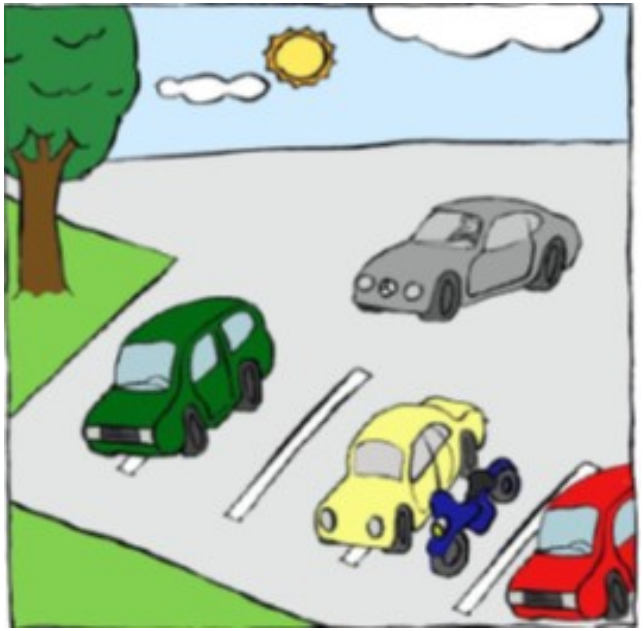

Rozlišuje 3 dimenze

- lokalizace (vnitřní x vnější)
- stálost (stabilní x nestabilní)
- kontrolovatelnost (kontrolovatelné x nekontrolovatelné)

Příklad: někdo vás vyhodí od zkoušky

Harold Kelley – Model kovariace

- konsensus

(zda se druzí v podobných situacích chovají podobně)

- distinktivnosti

(jedinečnost chování aktéra, tedy zda se aktér chová k někomu či něčemu zvláštním způsobem nebo se tak chová ke všemu a všem)

- konzistence

(stálost jednání)

všechny proměnné variují na dvou rovinách, vysoké a nízké

Konsensus	*Distinktivnost*	*Konzistence*	*Atribuce*
vysoký	vysoká	vysoká	Příčinu lze spatřovat v samotném objektu, o který se jedná (snadnost úkolu).
nízký	nízká	vysoká	Lze usuzovat na interní příčiny, nejčastěji na charakteristiky osoby (schopnosti).
nízký	vysoká	nízká	Příčinu představují okolnosti (jedinec měl pro splnění úkolu ideální podmínky, nikdo jiný a ani on sám v jiném čase neuspěl).

Korelace není kauzalita

Základní atribuční chyba

- Lee Ross

Posuzujeme-li negativní chování jiných jedinců, máme tendenci přeceňovat roli dispozičních činitelů.

Naopak vlastní selhání přisuzujeme situačním faktorům a naopak vlastní úspěch připisujeme interním činitelům (výjimečnost, dokonalost), kdežto na úspěchu jiných mají podle nás větší podíl i vnější podmínky.

Co tedy dělat?

- Vždy zvažte, jaké jsou různé možné příčiny určité události
- Nepřijímejte zbrkle jen jedno vysvětlení
- Proberte si s druhými lidmi, k jakým důsledkům určitý styl vysvětlování událostí vede
- Ve svém životě bychom se měli snažit najít co nejrealističtější vysvětlení
- Neměli bychom pokaždé obviňovat druhé, když se nám něco nepodaří, ani bychom neměli vždycky obviňovat sebe, když se stane něco špatného.

Stanford marshmallow experiment

- Walter Mischel
- 1972
- Předškolní
- 16 chlapců/16 dívek

- Různé varianty experimentu

- Video: https://www.youtube.com/watch?v=7_waarFnPOg

- Rozhovor Mischel: https://www.youtube.com/watch?v=0b3SWsjWzdA

Počkaly? No a co?

- Lepší výsledky v testech
- Nižší míra závislostí
- Méně obézní
- Adaptivnější reakce na stres
- Sociálně zdatnější

horký x studený systém